

Vďačnosť nás podnecuje k boju

Aké sú správne dôvody konania kresťana? Čo hľadáme, keď hovoríme, že chceme byť lepšími? Boj sa musí sústrediť na Boha, nie na nás, ako zdôrazňuje tento text.

09.12.2020

„Bude to tak, ako keď sa istý človek chystal na cestu. Zavolať si sluhov a zveril im svoj majetok: jednému dal päť talentov, druhému dva a ďalšiemu jeden, každému podľa jeho schopností, a odcestoval.“(Mt 25,

14-15) Ježišov príbeh o talentoch je nám dôverne známy a rovnako ako celé Písmo, nikdy nás neprestáva vyzývať k väčšiemu pochopeniu nášho života vo vzťahu k Bohu.

Podobenstvo v podstate hovorí o človeku, ktorý veľkoryso *zveruje* značnú časť svojho bohatstva svojim trom sluhom. Pri tom s nimi nezaobchádza ako s obyčajnými sluhami, ale zapája ich do svojich obchodných záležitostí. Z tohto pohľadu sa zdá, že práve sloveso *zverovať* je tu vhodné: nedáva im podrobné inštrukcie s tým, čo presne majú robiť. Necháva to na nich. Usudzujúc podľa ich reakcie – nasadenie, s ktorým sa snažia bohatstvo svojho pána rozhojniť – dvaja z nich to pochopili okamžite. Gesto svojho pána vnímali ako prejav dôvery. Mohli by sme dokonca povedať, že ho považovali za znamenie lásky, a preto sa mu snažili s láskou zavďačiť, aj keď im nebolo

daných viac požiadaviek alebo podmienok. „Ten, čo dostal päť talentov, hneď šiel, obchodoval s nimi a získal ďalších päť.“ (Mt 25, 16) Rovnako aj ten, ktorý mal dva talenty, získal ďalšie dva.

Tretí sluha však vníma niečo úplne iné. Cíti, že je vystavený skúške a že nesmie zlyhať. Pre neho je zo všetkého najdôležitejšie neurobiť chybné rozhodnutie. „Ten, čo dostal jeden, šiel, vykopal jamu a peniaze svojho pána ukryl.“ (Mt 25, 18) Bojí sa, aby sa svojmu pánovi neznepáčil, aj dôsledkov, ktoré by z jeho pohľadu mohli z pánovho hnevu vyplynúť. Preto hovorí: „Pane, viem, že si tvrdý človek: žneš, kde si nesial, a zbieraš, kde si nerozsýpal. Báľ som sa, a preto som išiel a ukryl tvoj talent v zemi. Hľa, tu máš, čo je tvoje.“ (Mt 25, 24-25) Pretože svojho pána považuje za tvrdého a nespravodlivého, nevníma, že mu bolo niečo zverené. Považuje to za obťažnú skúšku, a nie

za príležitosť. A keďže v tejto skúške nechce zlyhať, radšej s majetkom a záujmami inej osoby nakladá najistejším možným spôsobom. Výsledkom je chladný a ľahostajný postoj: „Hľa, tu máš, čo je tvoje.“(Mt 25, 25)

Tieto dve celkom rozdielne reakcie nám môžu pomôcť zamyslieť sa nad tým, ako odpovedáme na to, čo nám Boh, náš Otec, zveril: náš život a naše kresťanské povolanie. Oboje má v jeho očiach nesmiernu hodnotu a On to vložil do našich rúk. Aká je naša odpoveď?

Bojujme z vďačnosti, nie zo strachu

Pre prvých dvoch sluhov z podobenstva bola dôvera ich pána skutočným darom. Vedeli, že si to nezaslúžia, nemali právo od neho očakávať podobnú úlohu. Novým spôsobom pochopili, že vzťah s ich pánom nie je založený na úspechu alebo zlyhaní v tom, čo robia, ale na

tom, ako na nich pozerá. Okrem toho, že vedel, kým v súčasnosti *skutočne* sú, bol schopný tiež vytušiť, kým by *mohli byť*. Z tohto pohľadu si vieme ľahko predstaviť hlboký pocit vďačnosti, ktorý vytryskol z ich srdca. Pohľad nádeje je skutočným darom a najprirodzenejšou odpoveďou na tento dar je chcieť sa niečím odvdáčiť.

Pokiaľ si toto neuvedomujeme, môžeme podceniť dôležitosť boja vo svojom kresťanskom živote. Ak sa snažíme dosiahnuť úspech preto, aby sme si *zaslúžili* byť milovaní, len veľmi ťažko nám boj poskytne skutočný pokoj. Snažiť sa byť milovaný, aj keď nevedome, vždy znamená, že zlyhanie a nezdary vedú k hlbokej malomyselnosti alebo v horšom prípade k tomu, že sa duše zmocní trpkosť. Avšak pokiaľ je základom boja vďačnosť, pomáha nám vyvarovať sa tohto nebezpečenstva.

Z podobenstva tiež vyplýva, že prví dvaja sluhovia vnímali v tomto dare poslanie, a síce poslanie jedinečné a osobné. Pán, ako je napísané, dal každému „podľa jeho schopností“ (Mt 25, 15). Je málo pravdepodobné, že by sluhovia mali z predchádzajúceho obdobia skúsenosť s investovaním a správou veľkého množstva majetku. Avšak tým, že im dôveroval a pozeral sa na nich podľa toho, kým sa môžu stať, ich pán v skutočnosti povolal k tomu, aby boli niečím viac, aby sa snažili prísť tam, kde ešte teraz nie sú. Inak povedané, s týmto darom im bolo udelené celkom zvláštne poslanie. A pretože tento dar aj vnímali touto optikou, boli povzbudení a odhodlaní naplniť očakávanie tohto povolania. Prijali záležitosti svojho pána za svoje a snažili sa podniknúť niečo, s čím zatiaľ nemali skúsenosť. Z vďačnosti sa rozhodli učiť, rásť a byť na seba nároční, bez ohľadu na prípadné obavy.

Rovnako ako v tomto podobenstve aj Boh Otec povoláva každého z nás podľa toho, kým On vidí, že sa *môžeme stať*. Toto je to najdôležitejšie a je to niečo, čo chceme znovu objaviť vo svojej modlitbe: ako nás vidí Boh, nie ako na seba pozeráme my sami. Chceme sa uistiť, že náš boj sa sústreďí na neho, nie na nás. A to práve preto, lebo si môžem byť istý Božím postojom ku mne, môžem zabudnúť sám na seba, odhodlať sa rozvíjať a prispievať k rastu bohatstva, ktoré mi bolo zverené k jeho sláve a k úžitku druhých. Tento boj nám umožní rásť v čnosti viery, nádeje a lásky a vo všetkých ľudských čnostiach, ktoré nám pomôžu dobre pracovať a byť pre svojich priateľov skutočnými priateľmi.

Boj inšpirovaný Ježišovým príkladom

Každý z nás túži po pokoji a úľave, odpočinku od všetkého úsilia. Ježiš tomu dokonale rozumie, a preto nás vyzýva: „Podďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení, a ja vás posilním. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom; a nájdete odpočinok pre svoju dušu. Moje jarmo je príjemné a moje bremeno ľahké.“ (Mt 11, 28-30)

Tento odpočinok plne zakúsime na konci vekov, keď budeme vzkriesení a celé stvorenie sa naplní Bohom, tak ako vody pokrývajú more (porov. Iz 11, 9). V súčasnej dobe však pokoj a odpočinok, ktorý nám Ježiš ponúka, úzko súvisí s potrebou vziať na seba svoje jarmo a bojovať o to, aby sme ho nasledovali. „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.“ (Mk 8, 34) Ježišove slová nie sú prísnou, svojvoľne vnútenou požiadavkou, ale naopak zdrojom nesmiernej útechy.

Kristus ide pred nami a na vlastnom tele zakúša nároky, obavy a bolesti, ktoré vyvstávajú vo svete poznamenanom hriechom, keď slobodne odpovedá na volanie Otca. Ježiš nás nevyzýva k boju z *dialky*, ale bol tu skôr ako my, vždy nás predchádza. „Veď nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami; veď bol podobne skúšaný vo všetkom okrem hriechu. Pristupujme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravom čase.“ (Hebr 4, 15-16) Pán nám navrhuje niečo, čo už sám prežil.

V podobnom duchu, ako Šimon z Cyrény niesol kríž s Ježišom, povzbudzuje svätý Josemaría každého z nás, aby sme vo svojom živote objavili, ako byť cyrénski: „Pre zamilovanú dušu nie je žiadnym nešťastím dobrovoľne sa stať Kristovým Šimonom z Cyrény a

ocitnúť sa tak blízko jeho bolestnému
Človečenstvu premenenému na
obyčajnú trosku; naopak, prináša jej
to istotu, že Boh je blízko a žehná jej
voľbe“.1 Objavné je to, že vo svojom
boji – ktorý by som rovnako ako
Šimon mohol považovať za
nespravodlivý – pokračujem *spolu s*
Ježišom. Ide o to byť s ním spojený v
prítomnom okamihu vo svojom úsilí,
a nielen vtedy, keď sa mi darí.
Dobrovoľne ho prijať ako
neoddeliteľnú súčasť daru môjho
kresťanského povolania predpokladá
otvoriť sa presvedčeniu, že sám Ježiš
vyvíja snahu *vo mne* a *so mnou*. Preto
„už neponesieme len tak hocijaký
kríž, ale objavíme, že je to kríž
Kristov, s útechou, že sám Spasiteľ sa
podujíma niesť bremeno“.2

Zároveň nás Pán vyzýva, aby sme
vnímali dôsledky života, ktorý
objíma kríž: víťazstvo nad hriechom
a nad smrťou a jeho oslávenie Otcom.
Vďaka zmŕtvychvstaniu máme v

Ježišovi celkom nezlomný dôkaz hodnoty, ktorú má snaha byť verný tomu, čo nám náš Boh Otec zveril. Svätý Pavol nám hovorí: „Veď naše terajšie ľahké súženie prinesie nám nesmierne veľkú váhu večnej slávy, ak nehľadáme na to, čo je viditeľné, ale na to, čo je neviditeľné; lebo viditeľné je do času, ale neviditeľné je naveky.“ (2 Kor 4, 17) U Ježiša môžeme pozerať na kríž a vidieť nie neužitočnú a nezmyselnú bolesť, ale víťazstvo a vykúpenie. Takto budeme schopní odôvodniť si nároky a ťažkosti, ktoré nutne vzniknú, keď sa snažíme verne nasledovať Krista v jeho príklade rozmnožovať a robiť plodným to, čo mu Otec zveril.

Milosť boj neodvracia, ale premieňa

Sluha, ktorý talent zakopal, možno pociťoval rozpaky, alebo snád' bol dokonca skleslý z úsilia, ktoré obsahovalo to, čo videl robiť svojich

druhov. Pretože mal snahu sa s nimi porovnávať, a možno preto, že sa takej úlohy necítil hodný, hľadal ľahšiu a istejšiu cestu. Vykopal teda jamu a zahrabal do nej dar, ktorý mu bol zverený, aj so všetkými možnosťami, ktoré s ním súviseli. Tento základný námet sa opakuje vždy, keď sa vyhýbame úsiliu a nepohodliu, ktoré obsahuje snaha o čokoľvek, čo má v živote cenu. Nesmieme zabúdať, že boj a úsilie láskyplne hľadať dobro nie sú nespravodlivé ani náhodné. Sú súčasťou samotnej prirodzenosti života, toho života, ktorý Pán posvätil. Na našej pozemskej ceste dochádza k spojeniu s Ježišom práve cez slobodný a láskyplný boj o rast v nadprirodzených a ľudských čnostiach. Milosť totiž nenahradzuje dynamiku, ktorá je vlastná ľudskému životu, ale spája ho s Bohom.

Pokiaľ si to uvedomujeme, nebude naša snaha a náš boj výrazom

sebestačnosti či *neopelagiánstva*.

Nikdy nesmieme zabúdať, že – ako napísal svätý Pavol Filipanom – „Veď to Boh pôsobí vo vás, že aj chcete, aj konáte, čo sa jemu páči.“ (Flp 2, 13)

Boj sa teda s pôsobením milosti v nás nevylučuje. Rast v teologálnych čnostiach nie je vo svojej podstate nič iné ako *láska* – božská i ľudská – a svätosť je práve „plnosť lásky“.³

Svätý Josemaría vyjadruje tú istú teologickú pravdu z pohľadu modlitby: „Potom pri modlitbe v rozhovore s Pánom si jasnejšie pochopil, že boj je synonymom Lásky a prosil si Ho o väčšiu Lásku, bez strachu z boja, ktorý ťa čaká, pretože budeš bojovať pre Neho, s Ním a v Ňom.“⁴ Čím viac sa budeme snažiť žiť svoj boj ako *lásku*, tým viac v nás porastie túžba, aby sa táto láska, tento *boj* rozhorel. Dokážeme tak prekonávať pokušenie zakopať, čo sme dostali, v snahe vyhnúť sa nepohodliu, a namiesto toho všetko

vložíme do úsilia, ktoré je potrebné na naplnenie tohto poslania.

Sloboda k rastu, sloboda k učeniu

Vo svojom pastierskom liste z 9. januára 2018 nám Otec Fernando pomáha hlbšie sa zamyslieť nad úzkym vzťahom medzi slobodou a bojom v našich životoch: „Čím sme slobodnejší, tým viac môžeme milovať. A láska vyžaduje; Všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží“ (1 Kor 13, 7).⁵ Zároveň čím viac milujeme, tým sa cítime slobodnejší, a to aj v ťažkých alebo nepríjemných chvíľach. „Čím intenzívnejšia je naša láska, tým sme slobodnejší. Taktiež konáme so slobodou ducha, keď sa nám niečo nechce spraviť alebo to je pre nás obzvlášť ťažké, no urobíme to z lásky, čiže nie preto, že sa nám to páči, ale preto, že chceme.“⁶

Dokázať robiť i to, čo sa nám nechce, rozjasňovať ťažkú realitu slovami

„láska“ a „sloboda“, nevyžaduje žiadnu *techniku*. Skôr ide o hlbokú pravdu našich duší, ktorú je každý z nás pozvaný objaviť. Čím viac sa stotožníme s darom, ktorý nám Boh dal, so svojimi talentmi a poslaním, tým ochotnejšie budeme bojovať, keď bude treba, aby sme tento dar ochraňovali a rozvíjali. Pohnútkou nášho konania nebude strach ani váha povinnosti, ale vďačnosť Bohu a túžba odpovedať na jeho Lásku.

„Viera v Božiu lásku ku každej a ku každému (pozri 1 Jn 4, 16) nás vedie odpovedať láskou. Môžeme milovať, pretože On nás miloval ako prvý (pozri 1 Jn 4,10). Vedomie, že nekonečná Božia láska sa prejavuje nielen pri počiatku našej existencie ale v každom momente nášho života, pretože je nám bližší ako my sami, nás naplňa istotou.“⁷

V poslednej dobe sa veľa pracovalo na tom, aby sa význam boja znova chápal v rámci integrálneho rozvoja

osobnosti, obzvlášť v oblasti profesionálnej práce a vzdelávania. „Len si pomyslite na vašich kolegov, ktorí vynikajú či už svojou profesionálnou prestížou, svojou poctivosťou, alebo obetavou službou: nevenujú snáď mnoho hodín denne – a dokonca i v noci – tejto práci? Vari sa od nich nemáme čo naučiť?“⁸ Iste sa od nich môžeme naučiť lepšie bojovať a byť takí slobodní, aby sme viac milovali. Navyše tí, ktorí bojujú lepšie, vedú zvyčajne otvorený boj. Nepovažujú svoje schopnosti – svoje talenty – za niečo nemenné alebo dopredu dané. Rovnako ako prví dva sluhovia z Ježišovho podobenstva chápu, že to, čo sa im zveruje, má rásť skrze ich snahu a boj. Ak sa budeme držať tohto príkladu, zistíme, že boj sám o sebe stojí za to. Protivenstvá a ťažkosti sa už nebudú javiť ako zlyhania, ale ako príležitosti k tomu, aby sme sa učili a zlepšovali. Nebudeme svoje úsilie vnímať ako nedostatočné, ale ako znamenie

rastu. Namiesto toho, aby sme sa cítili ublížení preto, že druhí vidia naše nedostatky, budeme túžiť spoznať svoju slabosť a prijímať rady od druhých.

Prví dvaja sluhovia z podobenstva možno verili, že to, čo im bolo zverené, môže rásť. Získala si ich a inšpirovala dôvera ich pána. My sa tiež môžeme cítiť rovnako inšpirovaní, rovnako slobodní, keď sa znova presviedčame o tom, že v jedinečnom poslaní, ktoré každému z nás zveril, tkvie láska nášho Boha Otca. V poslaní, ktoré obsahuje obetu a boj, aby ho bolo možné uskutočniť.

Pán nám zveril úžasné poslanie. Zachcelo sa mu počítať s nami, aby sprítomnil svoju nekonečnú Lásku uprostred sveta, v ktorom žijeme. Preto „Kráľ im odpovie: „Vedomie, že Boh na nás čaká v každej osobe (pozri Mt 25,40) a že sa chce zároveň sprítomniť v životoch druhých cez

nás, nás vedie k tomu, aby sme v priehrštiach odovzdávali to, čo sme dostali. A počas nášho života, dcéry a synovia moji, sme dostali a naďalej dostávame veľa lásky. Dať ju Bohu a druhým je čin veľmi vlastný slobode. Láska *realizuje* slobodu, vykupuje ju: spôsobuje, že sa stretáva so svojim pôvodom a cieľom: s láskou Boha.“⁹

Obom sluhom, ktorí sa o dar svojho pána starali, sa nakoniec dostalo omnoho väčšej odmeny, ako si dokázali predstaviť: „Jeho pán mu povedal: ‚Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.‘“ (Mt 25, 23) O túto radosť sa usilujme a táto radosť nás tiež sprevádza v našom boji plnom nádeje, pre ktorú svätý Pavol zvolal: „A myslím, že utrpenia tohto času nie sú hodné porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť.“ (Rim 8, 18)

1 Sv. Josemaría, *Boží priatelía*, 132.

2 *Tamtiež*.

3 Sv. Josemaría, *Brázda*, 739.

4 *Tamtiež*, 158.

5 F. Ocáriz, *Pastiersky list*, 9.1.2018.

6 *Tamtiež*.

7 *Tamtiež*, 4.

8 *Boží priatelía*, 60.

9 F. Ocáriz, *Pastiersky list*, 9.1.2018,
4.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/vdacnost-
nas-podnecuje-k-boju/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/vdacnost-nas-podnecuje-k-boju/) (11.08.2025)